

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta Eduskunnalle laiksi perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta - toisen kotimaisen kielen kokeilu

349/401/2017

Viitasaaren kaupunginhallitus 22.05.2017 § 122

Toimintasuunnitelma strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi 2015-2019 mukaisesti kieltenopiskelua lisätään ja monipuolistetaan ja mahdollistetaan alueellinen kokeilu kielivalikoiman laajentamisesta eduskunnan hyväksymän pönten mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää 24.4.2017 päivätyllään lausuntopyynnöllään lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta Eduskunnalle laiksi perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta - toisen kotimaisen kielen kokeilu. Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 5.6.2017 mennessä opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Ministeriö pyytää lausunnon antajaa tiivistämään lausunnon päätteeksi lausuntoon sisältyvän keskeisimmän sisällön lyhyesti otsikolla "Lausunnon keskeinen sisältö", joka otetaan lausuntoyhteenvetoon. Lausuntoyhteenveto julkistetaan opetus- ja kulttuuriministeriön internetsivuilla.

Oheismateriaali:

- Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta (luonnos)

Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti muutettavaksi perusopetuslakia. Esityksellä mahdollistettaisiin alueelliset kokeilut kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1. päivänä elokuuta 2018 ja olemaan voimassa vuoden 2023 loppuun.

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Janne Kinnunen, puh. 044 459 7300.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus antaa laista perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Suomen ja ruotsin kielillä on vahva traditio Suomen tasavallan oikeus- ja sivistyshistoriassa. Kielten asema on vahvasti turvattu nykyisessä perustuslain- ja tavallisen lain tasoisessa sääntelyssä. Globaalisti Suomi tunnetaan modernina demokraattisena ja edistyksellisenä oikeus- ja sivistysvaltiona jo-

ka nojaa menestyksessään taitaviin yksilöihin ja heidän osaamiseensa. Suomen teollisuus on investointivaltaista ja kansainvälisen vientikaupan merkitys suomalaisten hyvinvoinnille on tärkeää. Suomalaisille on tärkeää olla kielitaitoisia.

Nyt puheena olevassa kokeilulaissa mahdollistettaisiin alueelliset kokeilut kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua. Kokeilun tarkoituksena on mm. seurata kokeilun vaikutuksia kielivalintoihin ja tarjontaan kokeiluun osallistuvilla alueilla sekä kokeiluun osallistumisen vaikutuksia oppilaiden perusopetuksen jälkeisiin polkuihin. Kokeilulupa myönnetään opetuksen järjestäjän hakemuksesta. Kokeiluun voivat osallistua vain viidennen tai kuudennen luokan oppilaat, jotka eivät ole ennen kokeilun aloittamista aloittaneet toisen kotimaisen kielen opintoja. Kokeiluun osallistuvien oppilaiden tulee 1.8.2018 alkavalla viidennellä tai kuudennella vuosiluokalla valita toisen kotimaisen kielen tilalle vieras kieli. Opetuksen järjestäjän tulee varmistua siitä, että oppilas ja hänen huoltajansa tai muut lailliset edustajansa ovat tietoisia voimassaolevan lainsäädännön mukaisista kielitaitovaatimuksista, esimerkiksi molempien kotimaisten kielten osaamisen merkityksestä jatko-opintojen ja virkaan valituksi tulemisen kannalta.

Kuten hallituksen esityksen vaikutuksia arvioivassa osiossa todetaan, esityksellä on vaikutuksia siihen osallistuville oppilaille. Oppilaiden ja heidän vanhempiensa valinnanvapaus valita opiskeltavia kieliä laajenee. Valinnanvapaus rajoittuu niihin kieliin, joita opetuksen järjestäjä tarjoaa. Myöhemmin toisen asteen tai korkea-asteen opinnoissa ruotsinkielen osaamisen hankkiminen saattaisi jäädä oppilaan vastuulle ja mahdollisesti hänen kustannettavakseen. Toisen kotimaisen kielen taidon puuttuminen saattaisi tulevaisuudessa haitata viransaantia tai muutoin aiheuttaa sellaisia tilanteita, joissa ruotsia osaamattomat joutuvat muita huonompaan asemaan.

Lausunnon keskeinen sisältö:

Sinänsä kokeilulailla on hyvä tavoitteet ja kokeilu esitetyllä tavalla ajallisesti ja määrällisesti rajattuna saattaa tuottaa selvyuden siihen millaisia vaikutuksia kokeilulla on oppilaiden kielivalintoihin ja muihin tutkimuksellisesti merkittäviin seikkoihin. Kokeilulaissa hyvää on kunnan siihen osallistumisen vapaaehtoisuus sekä oppilaiden siihen osallistumisen vapaaehtoisuus. Suomessa valtakunnan laajuus huomioiden ja esimerkiksi naapurimaiden sijainti huomioiden saattaa eri alueilla olla tärkeitä elinkeinopoliittisia tai muista syistä osallistua tai olla osallistumatta kokeiluun. Ennen osallistumista kokeiluun on syytä pohtia tarkoin vaikutukset erityisesti kokeiluun osallistuvien nuorten koululaisten oikeusasemaan tulevaisuudessa. Myös kunnan resurssit osallistua kokeiluun tulee arvioida realistisesti. Kokeiluun osallistuvan opetuksen järjestäjän kannalta velvollisuus tarjota laajempaa kielivalikoimaa kasvaa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote + lausunto kirjaamo@minedu.fi sekä word-muodossa
perusopetus@minedu.fi, ote sivistyslautakunta
